

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

34 762 01 Szociális gondozó és ápoló

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: A bentlakásos szociális intézményben ellátott napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése, indoklása

**A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (felkészülési idő: 15 perc, válaszadási idő: 15 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%**

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a SKF-T/8064-15/2016 számon kiadom.

Jóváhagyta:

**Mester Dániel
főosztályvezető**

2016

NEMZETI REHABILITÁCIÓS ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL

Érvényes: 2016.11. 28-tól

Szakképesítés: 34 762 01 Szociális gondozó és ápoló

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: A bentlakásos szociális intézményben ellátott napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése, indoklása

A vizsgafeladat ismertetése: Gondozási-ápolási tevékenység folyamatának bemutatása és értékelése központilag összeállított szóbeli tételsor alapján.

A feladatsor 1-20-ig számozott vizsgakérdéseit ki kell nyomtatni, ezek lesznek a húzótételek, amelyek tanári példányként is használhatóak.

A tételekhez segédeszköz nem használható.

A tételsor a 27/2016. (IX.16.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Mutassa be az Ön által megismert gyakorlóintézmény helyét, szerepét a szociális ellátó rendszerben! Ismertesse az intézményben működő szakmai teamek feladatait és a gyakorlat során végzett munkáját a gondozó-ápoló munkát végző szakmai teamben!

Információtartalom vázlata:

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai, szerepe a szociális ellátások helyi rendszerében
- A gyakorlóintézményben működő szakmai teamek bemutatása
 - A munkacsoportok kialakításának szempontjai, összetételük
 - Feladatmegosztás és kompetenciák a szakmai teamekben
 - A problémamegoldás folyamata a szakmai teamekben
 - A gyakorlóintézményben működő szakmai teamek bemutatása
 - A team munka jelentősége a gondozási tevékenységben, hatása a teamben dolgozókra
 - Gyakorlati tapasztalatai a szakmai teamek működéséről
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember gondozásában résztvevő szakmai team összetétele
- A team tagjai közötti feladatmegosztás, és az Ön szerepe, feladatai az ellátott napi ápolásában, gondozásában

2. Értelmezze a Maslow-féle szükségletpiramis rendszerét! Mutassa be egy, a gyakorlat során megismert idős ember szükségleteit, hiányainak listáját és a szociális gondozó és ápoló feladatait a szükségletek felmérésében!

Információtartalom vázlata:

- Az alapvető emberi szükségletek
- Az emberi szükségletek hierarchiája, egymásra épülése
- A szükségletpiramisban bemutatott egyes szükségletek tartalma
- A humán-ökorendszer, mint természetes támasz
- A humán-ökorendszer, mint problémaforrás
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- A megfigyelt idős ember kielégítetlen szükségleteinek listája
- A kielégítetlen szükségletek, a hiányok következményei a megfigyelt idős embernél
- A szociális gondozó és ápoló feladatai a szükségletek felmérésében

3. Határozza meg és értelmezze az időskor pszichés jellemzőit! Mutassa be egy, a gyakorlat során megismert idős ember szükségleteinek változását!

Információtartalom vázlata:

- Az időskorú emberek pszichés jellemzői
- A szükségletek változásai időskorban
- A biztonság fontossága az idős emberek életében
- A kapcsolati szükségletek módosulása időskorban
- A kiszolgáltatottság és annak kompenzációs lehetőségei időskorban
- A szerepek változása időskorban
- A szükségletek felmérésének módszerei
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A szociális gondozó és ápoló feladatai a megfigyelt idős ember szükséglet-kielégítésének támogatásában

4. Mutassa be genogram és ecomap segítségével a gyakorlat során megismert ellátott családi és intézményi kapcsolatait! Ismertesse a kapcsolattartás jelentőségét, szabályozását az intézményben, valamint a szociális gondozó és ápoló szerepét a kapcsolattartás elősegítésében!

Információtartalom vázlata:

- A szociális szükséglet és a biztonság szükségletének értelmezése a szükségletek rendszerében
- Az idős emberek társas szükségletei és kapcsolatai
- A szükségletfelmérés módszerei
- A genogram bemutatása az intézményben megismert ellátott családi kapcsolatairól
- Az ecomap bemutatása a megismert ellátott intézményi kapcsolatairól
- A kapcsolattartás formái és lehetőségei a megismert intézményben
- A kapcsolattartás szabályozása az intézmény házirendjében
- Az időskorúak kapcsolattartásának nehézségei, korlátai
- Az Ön által megfigyelt idős ember kapcsolatainak hatása a gondozási munkára
- A szociális gondozó és ápoló feladata a kapcsolattartás elősegítésében

5. Készítse el a gyakorlat során megismert házi segítségnyújtásban részesülő idős ember problémáinak és erőforrásainak listáját! Mutassa be az idős embernél végzett gondozási-ápolási tevékenységet és annak dokumentálását!

Információtartalom vázlata:

- A megismert idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember betegségből adódó sajátos szükségletei
- A családi kapcsolatok feltérképezésének módja
- Az erőforrás fogalma, feltárásának módszerei, az erőforrások felhasználási lehetőségei
- Az ellátott erőforrásai
- Az ellátott problémáinak listája
- Az ellátott bevonása a problémamegoldásba
- A házi segítségnyújtás tartalma
- A szociális gondozó és ápoló által végzett feladatok
- Az ápolás-gondozás dokumentálása a házi segítségnyújtás során

6. Tapasztalatai szerint hogyan valósul meg az idős emberek komplex ellátása a bentlakásos intézményekben? Melyek a komplex gondozás elemei, mit jelent az egyéni bánásmód elve a gondozási munkában?

Információtartalom vázlat:

- Az időseket ellátó bentlakásos intézmények jogszabályban meghatározott típusai, feladatai
- Az intézmény működésének alapdokumentumai
- Az ápolási-gondozási feladatok személyi és tárgyi feltételei
- A komplex gondozás elemei
- Az egyéni bánásmód elve
- Az Ön által megfigyelt idős ember sajátos szükségletei
- Az Ön által megfigyelt idős ember komplex gondozásának feladatai, sajátos szükségleteinek kielégítése, ez egyéni bánásmód elvének érvényesítése
- A szociális gondozó és ápoló kompetenciáit meghatározó dokumentumok és gyakorlati szempontok

7. Mutassa be a gondozási terv készítésének fő szempontjait, valamint a gyakorlat során a megfigyelt idős ember ellátására készített gondozási tervet, és értékelje annak végrehajtását!

Információtartalom vázlata:

- A gondozási terv készítésének jogszabályi előírásai
- A gondozási terv típusai
- A gondozási terv készítésének célja, szabályai és a készítésében közreműködők köre
- A gondozási terv tartalmi elemei
- A gondozási terv felülvizsgálata
- A szociális gondozó és ápoló feladata a gondozási terv elkészítésében
- Az Ön által megfigyelt idős ember egészségi, fizikai, mentális, szociális állapota
- Az Ön által megfigyelt idős ember állapotából adódó sajátos szükségletek
- A gyakorlat során megfigyelt idős ember ellátására készített gondozási terv bemutatása
- A megfigyelt idős ember gondozási tervének megvalósulása, értékelése

8. Milyen tapasztalatokat szerzett a fogyatékos személyek képességfejlesztésének lehetőségeiről, formáiról a megismert gyakorlóintézményben? Mutassa be a fogyatékkal élők érdekérvényesítésének lehetőségeit!

Információtartalom vázlat:

- A gyakorlóintézmény bemutatása
- A gyakorlóintézmény képességfejlesztő foglalkozásai, módszerei
 - o A zene és éneklés képességfejlesztő hatása, formái
 - o A mozgásformák alkalmazása fogyatékos személyek képességfejlesztése során
 - o A dramatikus foglalkozások célja, formája
 - o A bazális stimulálás feladata, célja, jelentősége
- A megfigyelt fogyatékos személy képességfejlesztésének célja, formái
- A képességfejlesztésben elért eredmények
- A fogyatékkal élők sajátos érdekeinek jogi védelmi keretei
- A gyakorlóintézmény érdekérvényesítésének rendszere
- Érdekvédelmi fórumok
- A fogyatékos személy önrendelkezése, önérvényesítési lehetősége a gondozás és ápolás során

9. Értelmezze az intézményi ellátás körülményei és az ellátottak viselkedése közötti pszichológiai összefüggéseket! Hogyan segítheti a szociális gondozó és ápoló az idős emberek beilleszkedését a bentlakásos intézményekben?

Információtartalom vázlata:

- Az intézményi ellátás előnyei, hátrányai a szükséglet-kielégítés szempontjából
- Az önállóság lehetőségei a bentlakásos szociális intézményekben
- A személyre szóló bánásmód lehetőségei a bentlakásos szociális intézményekben
- A presztízsvesztés elfogadásának nehézségei
- Az önmegvalósítás lehetőségei a bentlakásos szociális intézményekben
- A hospitalizáció fogalma, és elkerülésének lehetőségei
- A bentlakásos intézmény szerepe az idős ember fogadásának előkészítésében
- Az idős emberek beilleszkedési nehézségei
- Az idősek otthona által nyújtott ellátások
- A szociális gondozó és ápoló feladatai az ellátott fogadásában, beilleszkedésének elősegítésében

10. Határozza meg a rehabilitáció fogalmát, a komplex rehabilitáció összetevőit! Ismertesse a terepintézményben szerzett tapasztalatait a gyógyászati segédeszközök gondozási munkában betöltött szerepéről!

Az információtartalom vázlata:

- A gyakorló intézmény típusa, feladatai
- A rehabilitáció fogalmának meghatározása
- A komplex rehabilitáció elemei
- A gyógyászati segédeszközök típusai, szerepük az életminőség javításában
- A gyógyászati segédeszközök beszerzése, a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatása
- A gyógyászati segédeszközök használata, a helyes alkalmazás megtanításának szempontja
- A gyógyászati segédeszközök használatával összefüggő higiénés szabályok, az segédeszköz karbantartása, baleset megelőzési szempontok
- A gyakorlat során megfigyelt idős ember egészségi, szociális, mentális állapota
- A gyógyászati segédeszközök szerepe a megfigyelt idős emberrel kapcsolatos gondozási munkában

11. Ismertesse a demenciában szenvedő idős emberek jellemző szükségleteit, gondozási-ápolási feladatait! Mutasson be egy, a demens személyek bentlakásos intézményében lakó ellátottak részére készített heti foglalkoztatási tervet!

Információtartalom vázlata:

- A mai magyar társadalom viszonya az idős emberhez, az időskori problémákhoz
- A szellemi leépülési folyamatának pszichés jellemzői, szomatikus megnyilvánulásai
- A demencia fogalma, típusai, stádiumai
- A demenciában szenvedő idős ember speciális szükségletei
- A demenciában szenvedő beteg ellátásának területei, fokozatai
- A demenciában szenvedő idős ember bevonása a gondozási-ápolási munkába
- A demenciában szenvedő beteg jogainak képviselése
- A foglalkoztatás jelentősége, formái a demenciában szenvedő idős emberek körében
- A foglalkoztatás személyi, tárgyi és elhelyezési feltételei
- A foglalkoztatási terv bemutatása
- Az Ön által megfigyelt demenciában szenvedő idős ember sajátos szükségletei, gondozási feladatai, foglalkoztatásának sajátosságai
- A szociális gondozó és ápoló feladata a foglalkoztatási terv készítésében

12. Értelmezze a haldoklás fázisait, a gyász fogalmát, pszichológiai vonatkozásait! Mutassa be a haldokló beteg ellátásának korszerű formáit! Milyen szerepe van a szociális gondozó és ápolónak a haldoklók, illetve hozzátartozóik támogatásában?

Információtartalom vázlata:

- A halálhoz, haldokláshoz való viszony a mai magyar társadalomban
- A haldoklás szakaszai
- A haldoklók gondozásának korszerű ellátási formái
- A haldokló pszichés gondozása a haldoklás különböző szakaszaiban
- A haldokló beteg ápolása-gondozása, dilemmák a haldokló ellátása során
 - o Haldokló betegek lakásukon, családon belüli ellátása
 - o Haldokló betegek intézményes ellátásának lehetőségei
- Szakemberek bevonásának lehetőségei
- A közeledő halál jelei
- Az elhunyt körüli teendők, a szociális gondozó és ápoló feladatai
- A gyász lélektani folyamata
 - o A normál gyász lefolyása és szakaszai
 - o A komplikált gyász típusai, általános jegyei
 - o A feldolgozatlan gyászélmény tünetei
- A hozzátartozók támogatása
- A szociális szakembert ért hatások feldolgozásának szakmai lehetőségei

13. Milyen lehetőségeket nyújt a csoportos szociális munka a fogyatékos ember problémáinak megoldására? Mutassa be a gyakorlat során alkalmazott technikákat, tapasztalatokat!

Az információtartalom vázlata:

- A gyakorló intézmény feladatai a fogyatékosok ellátásában
- A csoportmunka formái és elemei
- A csoportfoglalkozás szociális hatása
- A foglalkozások hatása a fogyatékos emberekre
- A fogyatékos személyek számára kialakított csoportok jellemzői
- A fogyatékos személyeknek szervezett csoportfoglalkozások kommunikációs sajátossága
- A fogyatékos személyeknek szervezett csoportfoglalkozások dinamikája
- A fogyatékos személyeknek szervezett csoportfoglalkozás tervezése, megvalósítása
- A csoportmunka során alkalmazott technikák
- Tapasztalatai a csoportmunka alkalmazásáról

14. Értelmezze a kiégés jelenségét és megnyilvánulási formáit a segítő foglalkozásúak körében! Hogyan működik az esetmegbeszélés és a szupervízió a gyakorlóintézményben, milyen segítséget kapott ezeken a fórumokon a gyakorlata során?

Információtartalom vázlata:

- A segítő személyisége, mint munkaeszköz
- A szociális munkát végzők pszichés megterhelése
- A kiégés tünetei, okai, hatása a segítő munkára
- Az önvédelmi technikák lehetőségei
- Az esetmegbeszélés szerepe a szociális munkában
- Az esetmegbeszélő csoport működése
- A szupervízió fogalma és fajtái
- A szupervízió szerepe a szociális munkában
- Gyakorlati tapasztalatai a gyakorlóintézményben működő esetmegbeszélésről és szupervízióról

15. Mutasson be egy, a terepgyakorlat során végzett problémamegoldó folyamatot! Ismertesse a folyamatban önállóan végzett feladatait, az esettel kapcsolatban felmerült esetleges etikai megfontolásokat!

Információtartalom vázlata:

- A gyakorló intézmény típusa, feladatai
- A gyakorlat során megfigyelt idős ember egészségi, szociális, mentális állapota,
- A probléma felmérése, az idős ember problémájának definiálása
- A problémamegoldó modell elemei, lépései, folyamata
- A tereptanár által Önre bízott részfeladatok bemutatása
- Az ellátott bevonása a probléma megoldásában
- Az Ön által önállóan végzett feladatok bemutatása
- Az esettel kapcsolatos etikai megfontolásai
- A feladat elvégzésének időrendje
- A feladat végrehajtásának értékelése

16. A gyakorlaton szerzett tapasztalatai alapján értékelje egy bennlakásos intézményben élő idős/fogyatékkal élő ember közvetlen környezetének, személyes életterének kialakítását! Tegyen javaslatot az egészséges és biztonságos élettér kialakítására/átalakítására az ellátott gondozási szükségletei alapján!

Információtartalom vázlata:

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A társadalmi- és a tárgyi környezet hatása az emberre
- Az állandóság szerepe az idős/fogyatékkal élő ember életében
- A biztonság helye az emberi szükségletek rendszerében
- Az egészséges és biztonságos élettér ismérvei
- A megismert idős/fogyatékkal élő ember fizikai környezetének bemutatása
- A gyakorlat során megfigyelt idős/fogyatékkal élő ember egészségi, szociális, mentális állapota
- A megfigyelt idős/fogyatékkal élő ember gondozási szükséglete
- A közvetlen környezet higiéniéje, a szociális gondozó és ápoló támogató szerepe a higiénié megtartásában
- Javaslatok az idős/fogyatékkal élő ember biztonságos és egészséges élettérének kialakítására

17. Milyen adminisztrációs feladatok kapcsolódnak az idősek és fogyatékkal élők bentlakásos otthonában történő ellátáshoz? Mutassa be az intézményi gyakorlat során megismert dokumentumokat, alkalmazásuk jogszabályi hátterét!

Információtartalom vázlata:

- Az idősek és fogyatékkal élők bentlakásos otthonban történő ellátásának célja, tartalma, igénybevételeinek módja
- Az előgondozás adminisztrációja
- Az idősek és fogyatékkal élők gondozási szükségleteinek, funkcióinak vizsgálata
- A szükségletfelmérés dokumentumai
- A gondozási tervek típusai, tartalmi elemei és felülvizsgálatának szabályai
- A napi ápolási-gondozási folyamat rögzítésére szolgáló dokumentáció az idősek és fogyatékosok otthonában
- A kötelezően használt dokumentumok tartalmának és vezetésének jogszabályi alapja
- Az ellátotti elégedettség mérésének dokumentumai

18. Értelmezze az időskori kríziseket és veszteségeket! Milyen krízisekkel kellett megküzdenie az Ön által megismert idős embernek? Hogyan határozzák meg az átélt krízisek mostani életét?

Az információtartalom vázlata:

- A gyakorló intézmény típusa, feladatai
- Az időskor sajátos krízisei és veszteségei
- A krízisek jelei, értelmezésük
- A krízisintervenció fogalma
- A krízisek és veszteségek feldolgozásának módszerei
- Az átélt krízisek szerepe az emberi viszonyokban
- A szociális gondozó és ápoló krízisintervencióban betöltött szerepe
- A gyakorlat során megismert idős ember életútját meghatározó krízisek

19. Milyen előírások határozták meg gyakorlóintézményében a gondozási munka biztonságos végzését? Hogyan tudta ezt érvényesíteni terepgyakorlati munkája során?

Információtartalom vázlata:

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A gyakorlóintézmény tűz- és munkavédelmi szabályzata
- Egyéni védőfelszerelések, védőeszközök a gyakorló intézményben
- Gyógyszerek, mérgek, vegyszerek tárolására, nyilvántartására vonatkozó szabályok a gyakorló intézményben
- Veszélyes hulladékok; a veszélyes hulladékként kezelt anyagok, eszközök kezelése, a veszélyes hulladékok tárolására vonatkozó előírások a gyakorló intézményben
- Elektromos gépek, berendezések rendeltetésszerű használata a gyakorló intézményben
- A szociális gondozó feladata baleset, tüzeset észlelése esetén
- A gyakorlati munka során az ellátott, a saját és munkatársai biztonsága érdekében végzett tevékenysége
- Gyakorlati tapasztalatai a biztonságos munkavégzés szabályainak betartásáról

20. Ismertesse a minőségbiztosítás és a szakmai protokollok szerepét, jelentőségét az idősek és fogyatékkal élők ellátásában! Ismertesse a gyakorló intézményben szerzett ez irányú tapasztalatait!

Információtartalom vázlata:

- A minőségbiztosítás fogalma, szerepe és jelentősége a szociális ellátásokban
- A szakmai protokoll fogalma, szerepe és jelentősége a szociális ellátásban
- A gyakorlat alatt megismert alapellátási protokollok bemutatása
- A szakmai protokollok és a minőségbiztosítás kapcsolata
- A szociális gondozó és ápoló feladatai a szakmai protokollok alkalmazásában
- A szociális gondozó és ápoló feladatai az ellátottak elégedettségi vizsgálatában